

S 88(1)

+30 30/9/38 I O N°62

History ya Baxananwa ba-Malebexô

(88) pp. 1-4 K34/30.
Mongwadi ke Aaron. M. Mahapa.
186p. (3/-) Manaka School,
P.O. Blaauwberg,
via Pieterburg

Baxananwa ba xa-Malebego, ke basetho
ba dulago Nageng ya xa-Malebexo. Mošate
wa tona, o axilwe xo dimo xa dithaba
tša Blaauwberg. Esitse e le mengwaxa e mentšhi
xe ba dutse-fao. Seboko sa tona ke
Dichwene, (batron) empa taba e makatšang
ke gore ba ja chwene, xê ke ba lotšisa
xore na ke ka baka laeng xe ba e ja
chwene xona e le seboko sa tona; ba
mpotšha xore leina le la dichwene ba
le filwe ke batho, ka baka la xobone
ba dula xo-dimo xa dithaba tšali ka
dichwene. Seboko sa tona sa nnete
ke Diphuti (buike) xomme xa xona
Moxananwa e a jang phuti. Fela xê
ba-locha ba dumelwe ka xore axee-chwene
sichaba sa xananwa sena le batho ba
ba ntsi. Xomme ba o ba binang (those who dance)

S. 88 K34/30

Chwen ke bona ba Xananwa ba nnete,

(Traditional history) Mo la tswang xona

Baxananwa ke seripa sa Bahurutsi, dexo batho ba leloko la Bakwena. Bare kxosi ya bona e ba kxolang xo e xopola ke Malete, yo a ileng a dula dithabeng tsa Machona (Bechuanaland) le xo fitla le hono di sa bitwa dithaba tsa xa-Malete. Yena kxosi malete ke ta-kxolo-khu khu ~~khukha~~ (great-grandfather) wa kxosi ya rena e re buwang le hono e lexo, kxosi Kxaluši Malebexo: Kxosi Malete ohe ana le barwa (sons) ba tabedi, xomme yo monyenyane ~~le~~ ele yena kxosi ya rena leina la xaxwe a bitwa Leboxo. Leboxo ya ba motho wa xo-loka wa botho wa bohale. Ka ba ka lee batho ba bantši mo sechabeng ba morato kudu, le xo mothotofela. Moxolo wa-xaxwe (the heir) a thoma xo Mohloya. Ka xo bona xore batho ba bantši ba rata Leboxo xo-fetisa yena.

III

A. M. Mahapa

Manaka School

K34/30

P. O. Blaauwberg

van Pieterburg.

S. 88

Empa kxosi Maletse ka xe ebe ele monna
yo bohale a fela a kxalema barwa ba
xuxwe, xore phapane ya bona e seke ya
isa pele. Ka yona mako e uwe naxa
ya Transvaal ya tlelana (Northern Transvaal)
xo be xona le tlala le komelolo e kxolo.
Xo hlikexa xa dijo. Xwa di^{xo} di^{xore} sehllopha
(a party) sa batho ba xa Modjadji
yo sela kwa nagenq ya Maletse. Batho
ba ba xa Modjadji ba be ba bapatsa
Mexoma (hoses) xore ba humane dijo. Re
tlwa xore xe ba fihla naxeng ya
Bahurutsi ba be ba setse - ba
nyaka xo hwa ka tlala. E mungwe wa
sehllopha se ebe ele Morwedi wa kxosi-
Modjadji. (Princess of the royal house of Modjadji)
Ebe ele mositsana wa botse, xomme
xe Leboxo a mmôna, a mofata. A mo tšeya
(he took her) a ya - le yena ka xa-^{le}, xomme
a mofa dijo xomme mositsana a thala
xaya. Leboxo a motšija xore na dilo
tše le dibapatsang tše ke dilo-mang?
Xônâ Mohôla wa tšona ke eng? Ka xobane
Bahurutsi ba be ba ^{son} tšibe selo ka-Xolema.
(she tribe knew nothing about agriculture)

IV

A. M. Mahapa
mana ka schoolP.O. Blaauwberg
Pietrusburg

S. 88

K34/30

Ba be ba phela ka dinama (The tribe subsisted chiefly on meat.) Mositana e o a hlofetša Leboxo Xore o tla Moruta Moholawa - Moxoma, le xona are o tla ruta batho kamoka ba xa-Malete xo-tema le xo-byabu Xe nako ya xo-tema e fihla a bitša sehlopha se a a tšivitung le sona xa Modjadji, Xore la yo-tema, Xomme Xe ba lema, basadi ba-Bahurutse, ba yo ba bona ba ba seka, le xo ba-kwera. Xe batho bao ba xa Modjadji ba byetse dipen mo fase, pula ya hlokeka Xomme Morwedi wa Xosho a bona Xore Modiro wa Xaxwe e tla ba wa lefela. (The lesson would prove a complete failure) ka-baka leo a ya xo Leboxo, are: "Xeng, 'sa re fe pula" (why don't you provide rain). Leboxo a motša Xore yena le ba-taxwe, xa-ba-tšibe xo Neša pula. Mositana a bona gore o swanetse xo ruta Leboxo xo neša pula Xore thuto ya Xaxwe e tle ebe ya nnete Rena batho ba naxoye, re tšeba Xore Modjadji ke yena Moroka e mcholo (Greatest rain-maker)

to be continued End. S. 88